

Asia: VN/28373/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain 2 ja 3 luvun muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Yrittäjät toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Esityksen tavoitteena on siirtää palveluiden painopistettä perustasolle ja edistää ennaltaehkäisevää hoitoa ja parantaa eri ammattiryhmien välistä tarkoituksenmukaista työnjakoa.

On tarkoituksenmukaista ja tärkeää hyödyntää tehokkaasti yksityissektoria tukemaan julkisen terveydenhuollon ja ehkäisevien palveluiden kantokykyä.

Esitys kuitenkin herättää kysymyksiä sen taloudellisuudesta, palveluiden oikea-aikaisesta saatavuudesta ja sen myötä sen tarkoituksenmukaisuudesta

1. Erikoislääkärin käynti korvattava vain yleislääkärin läheteellä

Esityksen mukaan erikoislääkärin vastaanottokäynnistä olisi oikeus sairaanhoidon korvaukseen vain silloin, kun kyseessä on yleislääkärin tai yleislääketieteen erikoislääkärin läheteen perusteella tapahtuva käynti erikoislääkärillä. Mikäli henkilö hakeutuisi erikoislääkärin vastaanotolle ilman lähetettä, ei oikeutta korvaukseen olisi. Poikkeuksena edellä mainitusta lähetemenettelystä olisi naistentautien ja synnytysten erikoislääkärin sekä silmätautien erikoislääkärin käynnit, joista saisi korvauksen myös ilman lähetettä enintään kaksi kertaa kalenterivuodessa. Samoin psykiatrian erikoislääkärin sekä suu- ja leukakirurgian erikoislääkärin suorittama tutkimus ja antama hoito olisi korvattavaa ilman lähetemenettelyä ja ilman vuo-tuista käyntirajoitetta, kuten tälläkin hetkellä.

Suomen Yrittäjät ei kannata esitettyä toimintamallia portinvartijuudesta seuraavista syistä:

a. Esitys johtaa siihen, että osa kansalaisista ei hae yleislääkärin lähetettä, vaan hakeutuu suoraan tarvitsemalleen erikoislääkärille ja menettää Kela-korvauksen kokonaan. Osa taas hakeutuu julkisen terveydenhuollon piiriin saadakseen sieltä lähetteen tarvitsemalleen erikoislääkärille. Silloin samasta vaivasta aiheutuu turhaan kaksi lääkärikäyntiä, hoitoon pääsy viivästyy ja julkisen sektorin perusterveydenhuollon jonot vain kasvavat.

b Kelan korvaamista yksityislääkärikäynneistä 77 % (2023) on erikoislääkäri-käyntejä. Potilaat osaavat erittäin hyvin hakeutua oikealle erikoisalalle ja heistä merkittävä osa tulee myös vakuutusyhtiöiden ohjaamina. Julkisella sektorilla käytössä oleva hoidon tarpeen arviointi ei tuota terveys- tai kustannushyötyjä.

c. Erikoislääkärikäyntien Kela-korvattavuuden sitominen yleislääkärin lisää yleislääkärin käyntejä ja siten yleislääkärien rekrytointitarvetta yksityisellä sektorilla. Työvoima ja lääkäripula ei helpotu mallin avulla. On muistettava, että jokaiseen lääkärikäyntiin liittyy paljon hallinnollia tehtäviä, jotka vievät lääkärin työaika jo nyt varsinaiselta potilastyöltä.

Tämä ei auta kuormittunutta perusterveydenhuoltoa. Malli loisi pahimmillaan pelkän läheteautomaatin silloin, kun sairaus edellyttää puhtaasti erikoislääkärin hoitoa ja seurantaa.

d. Osa yleislääkärin käynneistä todennäköisesti suuntautuu julkiselle sektorille, ja lakimuutos saattaa generoida kansalaisia hakemaan lähetettä yleislääkäriltä erikoislääkärille, mikä lisää perusterveydenhuollon kuormitusta aiemmasta.

e. Asiakkaan kustannus ja/tai aika saada hoitoa pitkittyy, kun erikoislääkärille ei päästä ilman lähetettä. Mikäli asiakas hakee lähetteen yksityisen sektorin kautta, tulee hoidon kustannus asiakkaalle nousemaan merkittävästi, ja samalla pienituloisten mahdollisuus saada hoitoa nopeasti saattaa loppua kokonaan, mikä aiheuttaa sairauden etenemisen ilman hoitoa.

f. Esitetty malli kasvattaa kela-korvauskuluja. Asiakas hakee kela-korvausta kahdesta lääkärinpalkkiosta aiemman yhden sijaan. Kela-korvauksiin sijoitettu määräraha tulee korottaa merkittävästi, kun sama asiakas hakee yhtä hoitoa varten kaksi kertaa kela-korvausta.

g. Kelakorvauksella on iso merkitys paljon sairastavien pienituloisten lasten vanhemmille. Portinvartijuus pahimmassa tapauksessa estää hoidon saannin kokonaan, kun perheellä ei ole varaa maksaa kahta lääkärinpalkkiota kela-korvauksesta huolimatta.

Oikea-aikaisen ja tarvittavan hoidon saanti saattaa jopa estyä kokonaan, jos yleislääkäri ei tunnista, että kyseessä on vakava sairaus. Esim. tyvisolusyöpä näyttää tavalliselta näppylältä, ja lääkäri saattaa evätä lähetteen tai vähätellä potilaan huolta, jolloin hoitopolku päättyy. Tällöin syövän havaitseminen ja oikean hoidon saanti pahimmassa tapauksessa jopa estyy.

h. Hoitoon pääsyä ei tule hankaloittaa Suomessa enää yhtään. Meillä on vääristynyt käsitys terveydenhuollon saatavuudesta ja hoitoon pääsystä. Suurimmassa osassa länsimaita hoitoonpääsy on huomattavasti tehokkaampaa.

i. Suomen Yrittäjät ei kannata lakiin tehtäviä poikkeuksia, vaan naistentautien ja synnytysten, silmätautien sekä psykiatrin vastaanottokäyntien korvattavuuden lisäksi myös muut erikoislääkärikäynnit tulisi olla suoraan korvattavia ilman yleislääkärin lähetettä, muun muassa tasapuolisuuden näkökulmasta (gynekologi-urologi).

Avohoidon erikoislääkäripalveluita on varsin rajallisesti tarjolla julkisen sektorin perusterveydenhuollossa ja erikoissairaanhoidon hoitojonot ovat jo nyt yli-pitkiä. Suomen Yrittäjät ei pidä tarkoituksenmukaisena rajata mahdollisuutta saada Kela-korvausta erikoislääkärikäynneistä.

2. Suun terveydenhuolto.

Suuhygienistin hoito- ja tutkimus.

Säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi siten, että suuhygienistin hoito- ja tutkimus-käynnit olisivat korvattavia myös ilman hammaslääkärin lähetettä. Suuhygienistin käynti ilman lähetettä olisi korvattava enintään kaksi kertaa kalenterivuodessa. Myös näillä muutoksilla, jotka tukevat ennaltaehkäisevään ja varhaiseen hoitoon panostamista, pyritään vähentämään perusterveydenhuollon kuormitusta. Lisäksi tavoitteena on hyödyntää eri ammattiryhmien osaamista nykyistä paremmin.

Suomen Yrittäjät kannattaa esitystä, jonka mukaan suuhygienistin käynnit olisivat korvattavissa kaksi kertaa vuodessa ilman lähetettä.

Hammaslääkärin tutkimukset.

Lisäksi sairausvakuutuslakia muutettaisiin siten, että hammaslääkärin suorittama suun ja hampaiden tutkimus korvattaisiin terveelle aikuiselle, jolla ei ole kohonnutta riskiä suun sairauksiin, kerran joka neljäs kalenterivuosi, mikä vastaa Suun tutkimus- ja hoitovälin määrittäminen Hyvä käytäntö - konsensusuositusta.

Suomen Yrittäjät ei kannata esitystä, jonka mukaan hammaslääkärin suorittama suun ja hampaiden tutkimus olisi korvattavissa vain kerran joka neljäs vuosi.

3. Kuntoutus

Säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi siten, että fysioterapeutin hoito- ja tutkimuskäynnit olisivat korvattavia myös ilman lääkärin lähetettä. Fysioterapeutin käynti ilman lähetettä olisi korvattava enintään neljä kertaa kalenterivuodessa. Myös näillä muutoksilla, jotka tukevat ennaltaehkäisevään ja varhaiseen hoitoon panostamista, pyritään vähentämään perusterveydenhuollon kuormitusta. Lisäksi tavoitteena on hyödyntää eri ammattiryhmien osaamista nykyistä paremmin.

Suomen Yrittäjät kannattaa esitettyä lakimuutosta kela-korvausten palauttamisesta ja korvauksen myöntämisestä ilman lääkärin lähetettä.

Suomen Yrittäjät ei kannata esitystä, jonka mukaan korvaus myönnettäisiin enintään neljä kertaa vuodessa.

Ehdotamme korvausmallin muuttamista siten, että kalenterivuosisikohtaisesta enimmäiskäyntimäärästä luovutaan, tai se muutetaan siten, että fysioterapiaa korvataan kuusi (6) kertaa ilman lähetettä, joka jälkeen korvausperusteeksi tulisi lääkärin lähete tai terapeutin laatima tavoitteellinen terapiasuunnitelma.

Jos lääkäri on arvioinut asiakkaan tarvitsevan tätä enemmän fysioterapiaa, tulisi lisäkäyntien olla myös korvattavia. Tämä on usein tilanne esimerkiksi suurten leikkausten yhteydessä.

Kuntoutuksen ohella myös liikunnan käypähoidon mukaiset kuntouttavan liikunnan palvelut tulisi tuoda fysioterapiamallin mukaisesti Kela-korvattaviksi (liikuntalähete ja liikuntaresepti).

Suomen Yrittäjät esittää, että potilaalla on oikeus saada Kela-korvauksen kaikista lääkärin läheteellä toteutetuista fysioterapian hoidoista ja kuntouttavan liikunnan palveluista.

4. Hedelmöityshoidot

Esityksessä ehdotetaan myös palautettavaksi vuoden 2022 lopussa päättynyt oikeus korvaukseen hedelmöityshoitojen kustannuksista. Hedelmöityshoitoihin liittyvä naistentautien ja synnytysten erikoislääkärin tutkimus ja antama hoito korvattaisiin ilman lähetettä ja ilman edellä mainittua, muihin naistentautien ja synnytysten erikoislääkärin käynteihin sisältyvää vuotuista käyntirajoitetta.

Suomen Yrittäjät kannattaa esitettyä lakimuutosta.

Matikainen Tanja
Suomen Yrittäjät